

"הדתיים נשאר עם הצער והאבלות ולא השאירו שום מקום לגבורה"

ספר חדש שחיברו הרב ד"ר יוחאי מקבילי והרב אביע"ד סנדרס מציע שינוי גישה באשר לט' באב • "המסורת התלמודית הדגישה רק את האסון. מי רוצה להתחבר לדבר כזה?"

צילום: חיים גדלברג, פלאש 90

המוני יהודים בט' באב בשנה שעברה. לא רק אבל, גם תקווה

מבקש לקרוא את ט' באב מחדש – לא כזיכרון גלותי, אלא כקריאה לפעולה לאומית ורוחנית. "אחרי הטבח הנורא, אנחנו שוב חווים שילוב בין כאב לבין גבורה. ט' באב מזכיר לנו שהחורבן לא נגמר; הוא ממשיך כל עוד אנחנו נאבקים על קיומנו. אבל דווקא מתוך ההבנה הזו נוצרת קריאה להתמסרות, לאמונה ולבניית מוסדות לאומיים בעלי חזון רוחני. אלה המוסדות של 'למה אנחנו כאן', כפי שאני קורא לזה".

אינה ישנה נבארי

הספר החדש, לדבריו, ייחודי בהיקפו: "הבאנו בו את תפיסת הרמב"ם על סבל ורוע, סקירות היסטוריות מהמרד הגדול ועד השואה, וגם את אירועי ימינו. שילבנו קינות מכל התקופות – מאיכה ועד 'קינת בארי' שנכתבה אחרי 7 באוקטובר. אפילו קינות כמו זו על טבח קייסינגברג, שמעוררות לא רק צער אלא גם זעם ותחושת 'לא עוד'".

יש עדיין טעם לצום על המקדש בימינו? אולי המוקד צריך לעבור לחורבן כפר עזה? "אנחנו אף פעם לא מתאבלים על העבר, אלא על ההווה. בט' באב לא בוכים על חורבן המקדש, אלא על זה שהוא לא נבנה בימינו, על זה שחסר לנו בהווה מוסד לאומי מכונן חזון וזהות. כשטקסי יום העצמאות ויום ירושלים יתקיימו למעלה, על ההר, אז באמת תבוא גאולה".

"לפי הרמב"ם, ריבונות יהודית היא לא מטרה בפני עצמה, אלא אמצעי הכרחי למימוש חזון של מדינת מופת רוחנית ומוסרית. אם נבין את ט' באב כיום של צער על האסון לצד השראה מן הלוחמים לחירות ציון, של זיכרון לצד פעולה, נזכה למימוש התקווה שימים אלו יהפכו לימים טובים וימי ששון ושמחה".

ט' באב פוגש שוב את המלחמה, והשנה הוציאו הרב ד"ר יוחאי מקבילי והרב אביע"ד סנדרס ספר חדש ("שירה חדשה – ט' באב ואסונות לאומיים") שמציע מבט היסטורי, הלכתי ורעיוני מקיף על ימי האבל של עם ישראל.

"ט' באב איננו רק יום של צער ובכיה", מדגיש הרב מקבילי. "מיד לאחר החורבן, זיכרון האבל והצער כלל גם זיכרון של ההשראה לגבורה ולתקווה – כפי שהתממשה עשרות שנים לאחר מכן, במרד בר כוכבא יחד עם רבי עקיבא, כשרבנים גדולים גם הצטרפו למלחמה".

"אלא שאחרי כישלון מרד בר כוכבא, החכמים בבבל עקרו את הממד האקטיבי כדי למנוע ניסיונות מרד נוספים. הם אמרו: אנחנו לא רוצים השראה מהמרד, ולכן נעלים את הגיבורים הצבאיים ונספר מחדש את כל סיפורי החורבן".

לדבריו, הגישה הזו הוטמעה לאורך הגלות: "קיבלנו טקסטים שמקטינים את המרד ומרככים את הנחישות למאבק לעצמאות. גם כיום, אנחנו שומעים בתלמוד את סיפורי קמצא ובר קמצא, ולא את סיפוריהם של גיבורי מצדה או בר כוכבא".

"למעשה, החילונים קיבלו את התפיסה הגלותית-חרדית של ט' באב, ולכן לא התחברו אליה. המסורת התלמודית הדגישה רק את האסון. מי רוצה להתחבר לדבר כזה? אבל אם נחזור לשורשים – נבין שט' באב הוא יום שמבקש מאיתנו לא רק להתאבל, אלא גם להתמלא השראה מן השאיפה לגאולה אקטיבית. את שניהם אפשר יחד, כפי שאנו חווים בימים אלו את זיכרון הטבח גם כאסון וגם כמלחמה הרואית".

מהמרד הגדול ועד קינת בארי, הרב ד"ר מקבילי

”
אחרי טבח 7 באוקטובר, תשעה באב מזכיר לנו שהחורבן לא נגמר; הוא ממשיך כל עוד אנחנו נאבקים על קיומנו

כריכת הספר

